

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket och av 7 och 37 § i universitetslagen

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket och av 7 och 37 § i universitetslagen (RP 96/2022 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Taina Aaltonen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Johanna Wallius, jord- och skogsbruksministeriet
- regeringsråd Laura Hansén, undervisnings- och kulturministeriet
- professor Päivi Rajala-Schultz, Helsingfors universitet
- ordförande Katri Kiviniemi, Finlands Veterinärförbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att specialiseringsutbildningen för veterinärer ändras så att den i stället för nuvarande utbildning som leder till examen är yrkesinriktad påbyggnadsutbildning efter universitetsexamen. Enligt förslaget ska veterinärutbildningen även i fortsättningen ordnas av Helsingfors universitet.

I samband med ändringen föreslås det att det allmänna ansvaret för styrningen av veterinärutbildningen överförs från undervisnings- och kulturministeriet till jord- och skogsbruksministeriet samt att universitetens roll i styrningen av utbildningen stärks.

Kulturutskottet anser liksom sakkunniga att propositionen behövs. Genom propositionen genomförs de riktlinjer för att avstå från specialiseringsutbildning i examensform, som hänför sig till ut-

Utlåtande KuUU 20/2022 rd

veckling av specialiseringsutbildningarna vid högskolorna som genomfördes 2013 av en arbetsgrupp som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet¹.

Slopande av examensform

Specialveterinärutbildningen är för närvarande den enda specialiseringsutbildningen i examensform och specialveterinärexamen den enda yrkesinriktade påbyggnadsexamen som avses i universitetslagen. Specialveterinärutbildning är inte till sin karaktär eller med hänsyn till utbildningsformen utbildning som kan jämföras med andra examina vid universitet, utan det rör sig om specialisering som erbjuds under tiden i arbete och som utgår från arbetslivets behov.

Utskottet anser att man genom att slopa specialveterinärutbildning i examensform förtydligar specialiseringsutbildningarna som helhet och specialveterinärutbildningens ställning som arbetslivsnära utbildning efter examen.

Slopandet av examensformen inverkar inte på användningen av benämningen specialveterinär. En veterinär som har fått ett intyg över specialistveterinärutbildning enligt lagförslaget har rätt att använda benämningen specialveterinär. Genom övergångsbestämmelserna i propositionen tryggas rätten att använda benämningen specialveterinär även efter att den föreslagna lagen trätt i kraft samt möjligheten för dem som avlägger en yrkesinriktad påbyggnadsexamen som läggs ned att fortsätta sina studier eller övergå till en ny form av veterinärutbildning under de förutsättningar som nämns i bestämmelserna.

Styrning och reglering av utbildningen

Den föreslagna överföringen av handledningsansvaret medför ingen väsentlig skillnad jämfört med nuvarande praxis, eftersom jord- och skogsbruksministeriet redan nu sköter resursstyrningen av utbildningen och deltar i planeringen av utvecklingen av utbildningen i samarbete med Helsingfors universitet. Överföringen av ledningsansvaret mellan ministerierna påverkar inte heller universitetens finansiering, eftersom den budgetfinansiering som riktas till specialveterinärutbildningen redan nu kanaliseras till universitetet från utgiftsmomentet inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Propositionen ligger i linje med styrsystemet för specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen, eftersom bestämmelserna om det har överförts till social- och hälsovårdsministeriet i samband med att dessa utbildningar överfördes till en ny helhet av specialiseringsutbildningar². Dessa utbildningar har avskilts från specialiseringsutbildningen enligt universitetslagen genom att styrningen av dem överfördes från undervisnings- och kulturministeriet till social- och hälsovårdsministeriet och genom att bestämmelser om utbildningarna utfärdades i författningar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde i stället för i universitetslagen.

1 Asiantuntijuus edellä. Korkeakoulujen uusi erikoistumiskoulutus. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:7

2 Lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (1355/2014; RP 227/2014)

Utlåtande KuUU 20/2022 rd

Specialiseringsutbildningen svarar på kompetensbehoven i arbetslivet

Personer med grundutbildning i veterinärmedicin har omfattande färdigheter att arbeta med olika uppgifter för att främja och upprätthålla inte bara djurs utan också människors hälsa och välbefinnande. Veterinärmedicinen utvecklas snabbt, vilket kräver kontinuerligt lärande, upprätthållande av yrkesskickligheten och uppdatering av kompetensen efter avlagd grundexamen. Att fördjupa yrkesskickligheten och kompetensen och utveckla sakkunskapen också inom en smalare bransch är viktigt för att svara på kompetensbehoven i samhället. Specialiseringsutbildningen som en del av utbildningssystemet erbjuder goda möjligheter till detta.

Syftet med förslaget är att ändra nuläget så att det arbete under ett år som för närvarande ingår i specialiseringsutbildningen i uppgifter som lämpar sig för specialområdet i fortsättningen är en av förutsättningarna för tillträde till specialiseringsutbildning. Syftet med detta är att begränsa utbildningens målsatta längd till tre år i stället för nuvarande fyra år.

Utskottet anser att ändringsförslaget är motiverat inte bara med tanke på begränsningen av utbildningens längd utan också med tanke på lärandet. Arbetserfarenhet före utbildningen utgör tillsammans med tidigare utbildning en god grund för lärande inom specialområdet.

Utskottet understöder förslaget att foga allmänveterinärmedicin till utbildningsprogrammen för veterinärer i enlighet med utkastet till förordning i propositionen. Detta motsvarar särskilt behovet av att stärka kommunalveterinärernas kompetens. Kommunalveterinärernas arbetsfält är omfattande och kräver därför mångsidig kompetens. Enligt vad som framfördes vid utfrågningen av sakkunniga möjliggör den ovannämnda reformen också att man genom att avlägga studiemoduler kan öka kompetensen i tillsynsuppgifter.

Övrigt

Sakkunniga har uttryckt oro över att specialiseringsutbildningen för veterinärer kan bli avgiftsbelagd i och med reformen. Avgifterna kan minska veterinärernas vilja att söka sig till specialiseringsutbildning, vilket i sin tur kan försvaga stärkandet av kompetensen inom branschen så att den motsvarar de aktuella behoven.

Enligt vad som framförts vid utskottets sakkunnigutfrågning finns det för närvarande inget behov av att göra veterinärutbildningen avgiftsbelagd för de studerande. Att utbildningen inte längre är examensformad innebär dock att principen om avgiftsfria examensstudier inte längre tillämpas, utan avgifter kan tas ut om statsrådet beslutar att foga bestämmelser om dem till förordningen om avgifter i universitetens verksamhet. Till dessa delar motsvarar förfarandet de tidigare reformerna av specialistläkar- och specialisttandläkarutbildningen. Med hänvisning till utfrågningen av sakkunniga konstaterar utskottet att specialiseringsutbildningarna i fråga i praktiken har varit avgiftsfria. Utskottet anser att avgiftsfri utbildning är viktig också med tanke på tillgången till specialveterinärer.

Det är viktigt att specialiseringsutbildningen utvecklas så att den motsvarar samhällets behov. För att säkerställa detta uppmuntrar utskottet jord- och skogsbruksministeriet och undervisnings- och

Utlåtande KuUU 20/2022 rd

kulturministeriet att både sinsemellan och med berörda grupper regelbundet föra en dialog om specialiseringsutbildningen för veterinärer.

Utskottet instämmer i det som sägs i propositionen (s. 16–17) och anser att det inte finns något behov av att inrätta ett lagstadgat organ för specialiseringsutbildningen för veterinärer, såsom det föreslagits vid utfrågningen av sakkunniga; det räcker med utvecklingsverksamhet inom veterinärutbildningen, som samordnas av Helsingfors universitet och som bland annat består av en delegation bestående av berörda parter och det pågående projektet för att utveckla specialistveterinärutbildningen. Med hänvisning till utfrågningen av sakkunniga konstaterar utskottet att situationen i fråga om utbildningen av specialveterinärer skiljer sig från utbildningen av specialistläkare och specialisttandläkare, eftersom den förstnämnda utbildningen ordnas av ett universitet medan den sistnämnda utbildningen ordnas av flera universitet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 14.9.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Marko Asell sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Pirkka-Pekka Petelius gröna
medlem Ville Valkonen saml
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.